

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/36/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Tatabányai Törvényszék 11.Bf.107/2024/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő útján (dr. Csordás Levente ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte a Tatabányai Törvényszék 11.Bf.107/2024/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, és az Esztergomi Járásbíróság 12.B.156/2023/28. számú ítéletére kiterjedő megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszt alapjául szolgáló büntetőeljárásban az Esztergomi Járásbíróság mint elsőfokú bíróság a 12.B.156/2023/28. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében [Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 235. § (1) bekezdés], ezért 200 napi tétel pénzbüntetésre és 1 év 6 hónap közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000 forintban állapította meg. Az összesen 600.000 forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére akként rendelkezett, hogy azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A bíróság a pénzbüntetés megfizetésére részletfizetést engedélyezett. Kötelezte továbbá a vádlottat az állam javára 819.607 forint bűnügyi költség megfizetésére.
- [3] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész és a védő nyújtott be fellebbezést. A védő álláspontja szerint az ügyben kizárt bíró járt el, mert ugyanaz a bíró hozott büntetővégzést az eljárás során, aki azt követően eljár, és meghozta az elsőfokú ítéletet. Emellett az ügyész és a védő is hivatkozott a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 609. § (1) bekezdése, illetve (2) bekezdés b) pontja szerinti eljárási szabálysértésre.

- [4] A Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság a 11.Bf.107/2024/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az indítványozó által fizetendő bünygyi költség összegét 424.272 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta a vádlott személyes adatainak pontosításával, és rendelkezett a másodfokú eljárás során felmerült bünygyi költség viseléséről.
- [5] A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezésében foglaltakra tekintettel rámutatott arra, hogy az ügyben kizárt bíró nem járt el. E körben kiemelte, hogy a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja szerinti relatív kizárési okot nem valósítja meg az a körülmény, hogy az ügyben a büntetővégzést is az eljáró bíró hozta meg. A törvényszék utalt arra is, hogy a védő ugyanilyen tartalommal – a tárgyalás tartása iránti kérelemmel egyidejűleg – előterjesztett kizárési indítványát az Esztergomi Járásbíróság 6.Beü.394/2023/2. számú végzésével elutasította.
- [6] A másodfokú bíróság a Be. 609. § (1) bekezdésének és (2) bekezdés b) pontjának állított sérelmével összefüggésben rámutatott, hogy a bírósági iratokból megállapítható, hogy a vádlott a 2024. január 26-án kelt írásbeli nyilatkozatában az ellene folyamatban lévő bírósági eljárásban a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott, és a kézbesítési megbízotti feladatok ellátásával védőjét megbízta, valamint nyilatkozott arról, hogy a Be. 430. § (4)-(7) bekezdésében foglaltakról tudomással bír. Ezt követően a 2024. február 5-én megtartott tárgyalási napon nem jelent meg, amelyen tanúkihallgatásra került sor. A tárgyalási napon a járásbíróság helyt adva a védő bizonyítási indítványának a tárgyalást elnapolta, a „jegyzőkönyv szerint új tárgyalási határnapul 2024. március 9. napjának 10 óráját tűzte ki”, amelyre a védőt szóban, a szakértőt írásban idézte, az ügyészt pedig a jegyzékkel értesítette. A másodfokú bíróság megállapította, hogy a járásbíróság a Be. 430. § (4) bekezdésében és a Be. 112. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértve, az indítványozó vonatkozásában nem tett eleget az új tárgyalási határnapról való értesítési kötelezettségének, és őt védője – mint kézbesítési megbízott – útján, írásban nem értesítette. Ezt követően a járásbíróság 2024. március 4-én tartott tárgyalást, melyen a védő is megjelent és az igazságügyi pszichológus szakértő távmeghallgatás útján történő meghallgatását és a perbeszédeket követően ügydöntő határozatot hozott az ügyben.
- [7] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a 2024. február 5-én tartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyv nyilvánvalóan elírást tartalmaz az új tárgyalási határnap tekintetében, hiszen 2024. március 9-e szombati napra esett. Nyilvánvaló, hogy az eljáró bíró szóbeli idézése 2024. március 4-ére szólt, hiszen ebben az időpontban a védő megjelent a tárgyaláson, valamint a szakértő idézése is ezen időpontra szólt.
- [8] A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az ügyben az indítványozó semmilyen olyan nyilatkozatot vagy ráutaló magatartást nem tett, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról történő lemondást követően az eljárás későbbi szakaszában a tárgyaláson részt kíván venni, erre csupán a védő a fellebbezése indokolásában

hivatkozott. A 2024. március 4-én megtartott tárgyaláson a védő az indítványozó távollétét nem kifogásolta és nem jelezte az elsőfokú bíróságnak, hogy a vádlott a továbbiakban részt kíván venni a tárgyaláson, a szakértőhöz kérdést akar intézni vagy az utolsó szó jogán fel kíván szólalni.

- [9] Minderre tekintettel a törvényszék megállapította, hogy a járásbíróság relatív eljárási szabálysértést követett el azzal, hogy a 2024. március 4-én megtartott tárgyalásra a Be. 430. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel szemben a vádlottat a tárgyalás időpontjáról a kézbesítési megbízottja útján nem értesítette. A másodfokú bíróság szerint ugyanakkor ez a mulasztás nem vezetett az indítványozó törvényes jogai gyakorlásának kizárásához vagy korlátozásához, az az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására hatással nem volt, így az nem eredményezheti az elsőfokú ítéletnek a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését. Az ügyészség és a védő erre irányuló indítványát ezért a másodfokú bíróság alaptalannak találta.
- [10] A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy az igazságügyi pszichológus szakértői véleményekben feltárt személyiségjegyek alapján a vádlott alkalmatlan a járművezetésre, így a közlekedésben járművezetőként való részvétele a közlekedés biztonságát veszélyezteti, ezért a Btk. 55.§ (1) bekezdés a) pontja alapján közúti járművezetéstől eltiltás büntetés alkalmazása is indokolt. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a közúti járművezetéstől eltiltás tartamának meghatározása során a járásbíróság kellő súllyal értékelte, hogy a vádlott egy alapvető közlekedési szabályt segezt meg, valamint két személy is megsérült a vádlott szabályszegése következtében, egyikük a bűncselekmény minősítését meghaladó mértékű sérüléseket szenvedett el. Bár a második igazságügyi pszichológus szakértői vélemény szerint a vádlott esetében két év múlva indokolt kontroll vizsgálata a változások ellenőrzése érdekében, az elsőfokú bíróság kellő nyomatékkal értékelte a vádlott kifogástalan közlekedési előéletét, valamint azt, hogy a bűncselekmény elkövetése óta eltelt hosszabb idő alatt sem követett el közlekedési szabálysértést, bűncselekményt, továbbá, hogy pszichológushoz jár, vezetési képességei javultak, ezért helyesen határozta meg a közúti járművezetés eltiltás tartamát 1 év 6 hónapban. A másodfokú bíróság a számos enyhítő körülményre tekintettel az ügyészség súlyosítás végett előterjesztett fellebbezését is alaptalannak találta. Ezen büntetés szükséges, egyben elégséges a büntetés speciális és generális preventív céljainak eléréséhez.
- [11] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdését.
- [12] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben előadta, hogy az elsőfokú eljárás során dr. K. G. bíró az indítványozóval szemben 2023. szeptember 5-én kelt büntetővégzéssel közúti baleset okozásának vétsége

miatt 200 napi tétel, napi tételeként 3.000 forint, összesen 600.000 forint pénzbüntetést szabott ki, és 2 évre eltiltotta a közúti járművezetéstől. A büntetővégzéssel szemben előterjesztett tárgyalás tartása iránti kérelem nyomán folytatódó eljárásban ugyanezen bíró járt el, és hozott ítéletet az indítványozó cselekménye körében.

- [13] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy a büntetővégzés meghozatalakor az eljáró bíróban szükségképpen kialakul egy meggyőződés a vádlott bűnösségét illetően, és az azzal arányosnak vélt joghátrány vonatkozásában. Amennyiben ugyanez a személy hoz ítéletet a vád tárgyává tett cselekmény vonatkozásában, úgy e meggyőződés alkalmas olyan helyzet teremtetésére, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében. Emiatt az indítványozó álláspontja szerint sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező pártatlanság követelménye.
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének a sérelmét az indítványozó azért állította, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mulasztott akkor, amikor őt szabályszerűen nem értesítette a tárgyalási napról. Utalt arra, hogy a Be. 430. § (4) bekezdése alapján a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott ugyan, azonban ez nem zárja ki, hogy rendelkezési jogával élve jelenléti jogát később szabadon gyakorolhassa. Ennek ugyanakkor feltétele, hogy a bíróság a tárgyalási határról szabályszerűen értesítse. Kifejtette továbbá az indítványozó azt is, hogy aggályos az a törvényszéki álláspont, amely szerint az ő terhére értékelendő, hogy a védő – mint kézbesítési megbízott – tévesen tájékoztatta a tárgyalás napjáról, illetve hogy nem jelezte a bíróságnak, hogy részt kíván venni a tárgyaláson. Az indítványozó álláspontja szerint a „személyes védekezés joga” ezáltal azért sérült az ügyben, mert nem volt lehetősége kérdéseket intézni a szakértőhöz a járművezetésre való alkalmasság körében, ezért az elsőfokú bíróság olyan szakvéleményre alapította a döntését, amely szakvéleményt adó szakértőt az indítványozó soha nem kérdezhetett.
- [15] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek, így különösen az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, 29-30. §-ában és 52. § (1b) bekezdésében fogalt törvényi feltételeknek eleget tesz-e.
- [16] 2.1. A határidőben benyújtott alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében fogalt határozott kérelem követelményének – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdése vonatkozásában – eleget tesz.
- [17] Az indítványozó egyértelműen megjelölte *a)* azt a törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, és amely az indítványozó jogosultságát megalapozza; *b)* az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (Tatabányai Törvényszék, 11.Bf.107/2024/15. sz. ítélet); *d)* az Alaptörvény általa megsértettnek vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdés]; *e)* az

indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésével, valamint f) a kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére.

- [18] 2.2. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének vélt sérelmével összefüggésben ugyanakkor az Alkotmánybíróság utal arra, hogy alkotmányjogi panasz kizárólag Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható {3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság és az abból levezetett jogbiztonság az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából önmagában nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak, így ennek sérelme alkotmányjogi panaszban csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]-[17]} – kifogásolható. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem ezért jelen ügyben érdemben nem volt vizsgálható.
- [19] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyiknek a fennállása megalapozza a panasz befogadását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [20] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] és a védelemhez való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdés] sérelmét – az indítvány fentiekben ismertetett tartalma szerint – több vonatkozásban is állította.
- [21] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy töretlen gyakorlata szerint az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez azonban nem adhat alapot az Alkotmánybíróság számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt, vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem

küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}

- [22] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban kiterjedt gyakorlattal rendelkezik. A testület által kimunkált és következetesen érvényesített alkotmányos mérce értelmében a tisztességes bírósági eljárás követelménye „egy olyan minőséget jelent, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ebből következően egyes részletszabályok hiánya miatt éppúgy, mint valamennyi részletszabály megalkotásának dacára lehet egy eljárás méltánytalan, igazságtalan vagy nem tisztességes.” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [13]}
- [23] Az alkotmányossági vizsgálat fókuszában ezért az a kérdés áll, hogy az eljárás egésze szempontjából történt-e olyan beavatkozás, amely az eljárás tisztességtelenségét eredményezi. Az eljárás egyes elemeinek törvénysértő volta – figyelemmel az adott eljárásfajta sajátosságaira és az adott eljárási szak szabályaira is –, önmagában nem eredményez szükségképpen alaptörvény-ellenességet, és csak alapos alkotmányjogi mérlegelés után dönthető el, hogy egyes szabálysértések, akár külön-külön, akár összességükben a konkrét ügyben az alaptörvény-ellenesség kételyét felvetik-e. A mérlegelés során az Alkotmánybíróság nem törvényességi szempontú vizsgálatot végez, és nem egyszerű felülvizsgálati fórumként jár el, ezért önmagukban az esetleges eljárási hibák, jogértelmezési, ténymegállapítási kérdések a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének kételyét nem vetik fel.
- [24] A jelen ügyben az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó pártatlanság követelménye azért sérült, mert az elsőfokú ítéletet olyan bíró hozta, aki az eljárás korábbi szakaszában (a büntetővégzés meghozatala során) eljárta. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésén alapuló védekezéshez való jog sérelmét pedig azért állította, mert az eljáró bíróság nem értesítette őt közvetlenül a tárgyalási határról, ezért az azon meghallgatott szakértőhöz nem tudott közvetlenül kérdéseket intézni.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozó panaszában foglaltakra tekintettel kiemeli, hogy a másodfokú bíróság az indítványozó kifogásait részletesen megvizsgálta. Az elsőfokú eljárásban eljáró bíró kizárásával kapcsolatban rámutatott, hogy a bíró elfogulatlanságával kapcsolatban semmiféle kételyt nem ébreszt, és a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjának sérelmét nem alapozza meg az a körülmény, hogy az eljáró bíró az eljárás során büntetővégzést hozott. Az pedig, hogy az indítványozó értesítése szabálytalan volt, és az elsőfokú bíróság ezzel megsértette a Be. 430. § (4) bekezdését, azért nem alapozott meg hatályon kívül helyezést, mert a tárgyalási napon a védője jelen volt, és a mulasztás nem vezetett az indítványozó törvényes jogai gyakorlásának kizárásához vagy korlátozásához, az az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására kihatással

nem volt. A másodfokú bíróság részletesen megvizsgálta az indítványozónak a kifogásolt szakértői véleményben foglaltakkal szemben felhozott érveit.

[26] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

[27] 3. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2025. május 13.

Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető, alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró